

Dr. sc. Ivan TIRONI, dipl. iur.*
Sudac Županijskog suda u Splitu
ivan.tironi@zsst.pravosudje.hr

UDK 341.91/.95(4)
340.13(4)
Rad stigao: 11. svibnja 2026.
Rad prihvaćen: 1. lipnja 2026.
Izvorni znanstveni rad

PRAVNA PRIRODA I UČINCI PRESUDA DONESENIH U ODNOSU NA NEPOSTOJEĆU STRANKU

Sažetak: Parnični postupak implicira postojanje spora između dvije stranke pa se isti može voditi samo ako postoje i tužitelj i tuženik. No, zbog različitih objektivnih i subjektivnih razloga događa se kako ne samo da se postupak vodi već i presuda donese u situaciji kada ne postoji jedna ili čak obje parnične stranke. U tom slučaju postavlja se pitanje pravne egzistencije takve presude kao i pravnih učinaka koje ona može ili ne može proizvesti. Također, a s tim u svezi, postavlja se i pitanje dopuštenosti i potrebe za podnošenjem pravnih lijekova protiv takvih presuda. Doktrina i judikatura su na ova pitanja davale različite odgovore. Predmetna problematika nastojati će se razmotriti i rasvijetliti kroz pravnu teoriju i sudsku praksu Hrvatske, Njemačke, Austrije te Bosne i Hercegovine, a u radu se prezentira i vlastito mišljenje autora. Svrha je rada ukazati na važnost i aktualnost problema donošenja presuda u situaciji kada ne postoji jedna ili obje parnične stranke, te ponuditi odgovarajuće odgovore na sporna pitanja. Ovo sve u cilju unaprjeđenja prava i interesa stranaka, njihovih pravnih slijednika i uopće osoba na koje se na bilo koji način takve presude mogu odnositi, a na taj način i općenito osnaženju pravne sigurnosti.

Ključne riječi: presuda, nepostojanje stranke, egzistentnost presude, učinkovitost presude.

1. UVODNA RAZMATRANJA

Parnični postupak je građanski sudski postupak prema kojim se pravilima rješavaju sporovi u tzv. građansko pravnim stvarima.¹ Za hrvatskog teoretičara Diku parnični je postupak redovito dvostranački procesno pravni odnos, u kojem se stranke redovito nalaze na međusobno suprotstavljenim pozicijama i to na aktivnoj odnosno pasivnoj strani. Aktivna stranka - tužitelj, da je ona koja pokreće postupak i zahtijeva donošenje određene presude, dok je pasivna stranka – tuženik, ona u odnosu prema kojoj se traži donošenje te odluke.² Sudski građanski postupak Rosenberg definira kao sudski postupak u „građanskim sporovima“, a da se riječ proces upotrebljava za opisivanje pojedinog konkretnog postupka koji se odvija između dvije stranke u svezi s određenim pravnim odnosom.³ U austrijskoj doktrini građanskog parničnog procesnog prava Fasching definira suđenje kao postupak u kojem sud odlučuje u sporu između dvije

* Dr. sc. Ivan Tironi, dipl. iur., sudac Županijskog suda u Splitu, ivan.tironi@zsst.pravosudje.hr, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-6122-6239>.

¹ Vidi: Vladimir Pezo, *Pravni leksikon*, (Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2007.), 1052.

² Mihajlo Dika, *Građansko procesno pravo, Stranke, njihovi zastupnici i treći u parničnom postupku*, (Zagreb: Narodne novine, 2008.) 1 i 2.

³ Leo Rosenberg, Karl Heinz Schwab, Peter Gottwald, *Zivilprozessrecht*, (München: C.H. Beck, 2010.), 1.